

Németalföld emlékei Magyarországon – magyar–holland kapcsolatok. Szerk.: Bárány Attila – Fazakas Gergely Tamás – Pusztai Gábor – Takács Miklós. Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó, 2017. (Loci memoriae Hungaricae, 5.) 204 old.

A holland–magyar kapcsolatok kutatásának hagyománya immár több évre nyúlik vissza a magyar egyetemeken. A Debreceni Egyetem Néderlandisztika Tanszékének holland–magyar kapcsolatok kutatócsoportja 2007 óta ad intézményes keretet az ezirányú kutatói tevékenységeknek. Az első, Michiel de Ruyter és Magyarország című konferencia megrendezése is erre az időpontra tehető, melyet azóta számos további konferencia és publikáció követett (2008: *Michiel de Ruyter és Magyarország*, Magyarország és Németalföld kapcsolata c. konferencia, 2009: Holland gyermekmentő akció, Beeldvorming konferencia, 2010: *Debrecentől Amszterdamiig*, 2012: konferencia a magyar-holland kapcsolatok kora újkori történetéről, 2013: *Szumátrától az orosz frontig*, 2014: *Történetek a mélyföldről, A lehetetlenségek országa*).

A 2015-ben megrendezésre került Németalföld emléke Magyarországon – Magyar-németalföldi találkozási pontok c. konferencia szervezői között a Néderlandisztika Tanszék mellett megtalálhatjuk a Debreceni Egyetem Történelmi Intézetének MTA-DE Lendület *Magyarország a középkori Európában* kutatócsoportját és a Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet *Magyar Emlékezhelyek* kutatócsoportját is, melyek munkatársai már többször tartottak előadásokat a Néderlandisztika Tanszék által rendezett programokon. Ennek a közös munkának az eredménye továbbá a konferencia előadásain alapuló *Németalföld emlékei Magyarországon – magyar-holland kapcsolatok* c. kötet is, melynek tanulmányairól itt közlünk rövid ismertetőket.

PÓSÁN LÁSZLÓ, a Debreceni Egyetem Történelmi Intézetének habil. docense *Németalföldi telepések az Árpád-kori Magyarországon* c. cikkében a Németalföldről Magyarországra érkező csoportok elnevezésének tisztázása után elemzi, hogy a telepések által használt nyelv, ill. a csoportok megnevezése hogyan őrződött meg a különböző települések nevében, majd röviden összefoglalja, milyen okok vezettek ahhoz, hogy a 11-12. század során a németalföldiek több hullámban is elhagyták otthonukat és a Kárpát-medencébe költöztek.

BÁRÁNY ATTILA, a Történelmi Intézet tanára és az MTA-DE Lendület kutatócsoport vezetője *Zsigmond király és kísérete Németalföldön – németalföldiek Magyarországon* c. írásában a Németalföld 14-15. sz. fordulója körüli hatalmi harcaiba kaphatunk betekintést, melyekben többek között Luxemburgi Zsigmond király is szerepet játszott. Emellett a tanulmány lezárásaképp a kor magyar-németalföldi kulturális kapcsolatainak főbb résztvevői is említésre kerülnek, mint például Hoeveni Goeswin holland orvos és Gelderni Sluter Lambert holland teológus.

FEHÉR KRISZTINA, a Budapesti Műszaki Egyetem Építészmérnöki karának PhD-hallgatója *Vajdahunyad és a Burgundi Hercegség építészeti kapcsolatai a 15. század közepén, különös tekintettel a boltozati vállalkozásokra* c. cikkében bemutatja, milyen építészeti hasonlóságok

fedezhetőek fel Hunyadi János vajdahunyadi várának „Hunyadi második építkezése” periódushoz tartozó épületrészei, valamint a burgundi hercegek dijoni palotájának Jó Fülöp-szárnya között, melyek körülbelül egy időben épültek (1453 k.). A konkrét egyezések részletezése mellett áttekintést nyújt a középkori boltozati vállindítások két fő típusának, a horizontális és vertikális boltindítások legfőbb jellemzőiről is.

BUJTÁS LÁSZLÓ ZSIGMOND történész *A gályarabságra ítélt prédikátorok Hollandia-képe* c. tanulmányában a gályarab prédikátorok Hollandiáról kialakult képét rekonstruálni kívánó korábbi munkáját egészíti ki Otrókocsi Fóris Ferenc és Csúzi Cseh Jakab egy-egy ismeretlen munkájának elemzésén keresztül. A Hollandia-kép árnyalásán felül kitér a lelkészek Svájcra alkotott képére is, összevetve azt a hollandokról kialakult véleménnyel. A tanulmány lezárásaképp pedig előrevetíti a kutatás egy további lehetséges irányát: az üldözött prédikátorok által kialakított Hollandia-kép hatásának vizsgálatát Erdély Hollandia-képére.

CSORBA DÁVID, a Sárospataki Református Teológiai Akadémia docense a *Néderlandikák – 17. századi kálvinista ereklyék Hollandiából* c. értekezésében az arany évszázadbéli Hollandiába utazó kálvinista magyarokat hét tipikus csoportra (utazó, arisztokrata, teológus, diplomata, tanár, mester, enciklopédista) osztotta. A hét csoport hét megtestesítő alakjának rövid életrajzi összefoglalójából egy-egy tárgyat kiemelve kívánja láttatni, hogyan változott a kálvinista magyarok Hollandia-képe a kutatott időszakban.

OLÁH RÓBERT, a Tiszántúli Református Egyházkerület Nagykönyvtárának tudományos igazgatóhelyettese „...*redux ex oris Hollandicis...*” *A németalföldi könyves műveltség emlékei a Tiszántúli Református Egyházkerület Nagykönyvtárában* c. cikkében a könyvtár gyűjteményét gazdagító, a kora újkori (16-18. sz.) holland-magyar kapcsolatokhoz köthető kiadványokat csoportosítja, néhány példányt külön kiemelve. Mindezzel célja, hogy felhívja a kutatók figyelmét a témán belüli további érdekes kutatási területekre.

RÉTHELYI ORSOLYA, az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Néderlandisztika Tanszékének vezetője egy elfeledett, s egy 2015-ben megjelent képes album révén újra felfedezett eseményt, a „Magyar ablak” átadását igyekszik rekonstruálni *„Légy reménységgel: Nézz Hollandiára. / Nézz királynéjára! Nem vagy többé árva”. Vilma királynő 1923-as trónjubiléuma és a 'Magyar ablak' a holland királyi palotában* c. tanulmányában. A Vilma holland királynő részére készített ajándék 1923. decemberi átadásának részleteit korabeli holland és magyar újságcikkekre, kiadványokra, valamint visszaemlékezésekre támaszkodva foglalja össze, elemzi és tisztázza.

BOZZAY RÉKA, a Debreceni Egyetem Néderlandisztika Tanszékének adjunktusa *Utrecht egyeteme egy festett üvegablakon keresztül* c. írásában arra keresi a választ, hogy a wittenbergi, genfi és zürichi egyetemek mellett miért épp az utrechti egyetem ábrázolására esett a választás, mikor a főépület aulájának berendezéséhez négy festett üvegablak megrendelése mellett döntött a Debreceni Egyetem. Megállja a helyét az állítás, hogy az intézet elődjének tekintett Kollégium történetét is beleértve, az utrechti volt az egyike azoknak az egyetemeknek, amelyekkel Debrecen a „legbensőségesebb összeköttetésben” volt?

PUSZTAI GÁBOR, a Debreceni Egyetem Néderlandisztika Tanszékének vezetője *A szabadító emlékezete. Michiel de Ruyter a magyar emlékezetben* c. cikkében röviden ismerteti a Debrecenben látható gályarab-emlékoszlop felavatási ünnepségének menetét, majd összefoglalja, hogy Michiel Adriaenszoon de Ruyter, a gályarabok felszabadítójának képe hogyan változott a magyarok körében, milyen új és új szerepeket osztottak rá honfitársaink az elmúlt közel 350 évben.

BRITIG VERA, a Hopp Ferenc Ázsiai Művészeti Múzeum muzeológusa Zboray Ernő, a magyar és holland gyarmatok közti kulturális transzfer egyik jelentős alakjának rövid élettörténete mellett az *Emlékek Jáváról. Zboray Ernő gyűjteménye a Hopp Ferenc Ázsiai Művészeti Múzeumban* c. értekezésben felvázolja, mit tudhatott az 1930-as évek előtt a magyar nagyközönség a wayang bábokról, mielőtt Zboray saját gyűjteményét Magyarországra hozta volna, tárgyalja, hogy mit is takar pontosan a jávai wayang hagyomány, valamint, hogy milyen elrendezési elv alapján kerültek Zboray bábjai kiállításra 1931 és 1933 közt.

TAKÁCS MIKLÓS, a Debreceni Egyetem BTK Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézetének adjunktusa *Anne Frank mint emlékezhely – A kulturális trauma és a nemzeti hovatartozás performatív megalkotása* c. tanulmányának első felében Anne Frank szerepét mutatja be a holokauszt emlékeztörténetében, majd a cikk második felében Anne naplójának szoros újraolvasása után a következő kérdésekre próbál választ adni: Minek köszönhető a naplóban elbeszélt tér transzlokalitása? Milyen performatív beszédaktus révén nyilvánítja ki Anne hovatartozását, s hogyan segíthetne mindez a mai világ menekültjeinek helyzetük megértésében?

(ism.: *Szűcs Maja*)